

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za polleta 1 gld. 80 kr., za četrileta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrlet 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 15. marca 1865. ~

Gospodarske stvari.

Kako kostanj ali marun saditi in izrežati. *)

Kostanj ali marun (maroni) se kakor drugo lušči-nasto seme ali zrnje sadi v odločen kraj ali semenišče v dobro zboljšano in zrahljano zemljo v jeseni ali, kar je še bolje, spomladi dva palca globoko in veliko ped narazen.

Drugo leto, ki so drevesca že ped visoka zrastle, se iz semenišča izkopljejo; potem se jim postranske vejice od debelca gladko odrežejo pa tudi male koreninice ali sesavke nekoliko prikrajšajo; srednja ali srčna korenina se pa toliko odreže, da le en palec dolga ostane.

Potem se pa kostanj v drug kraj ali drevesnico (Baumschule) dva ali tri čevlje saksebi, kakor prostor dopušča, spet v dobro zrahljano zemljo posadi, kjer tako dolgo ostane, da po 6 do 7 čevljev visok zraste. Od zdaj naprej so drevesca še le pripravna, da se iz drevesnice izkopljejo in tjé posadé, kjer imajo za zmiraj ostati. Predno se pa to stori, se morajo drevesca zopet po debelcih gladko obrezati, zgornje mladike v krono zvrstiti, ranjene ali poškodovane korenine odrezati in vse rance z vrtnim mazilom zamazati.

Na tem mestu, kjer imajo drevesa stanovitna ostati, se jim morajo 2 in pol čevlja globoke, 6 do 7 čevljev široke jame skopati in tudi v zboljšano zemljo, kakor druga sadna drevesa saditi.

Kdor pa hoče mlade kostanjčke ali marunčke v posode saditi, si mora popred zraven posod tudi dobre, zboljšane in zrahljane prsti pripraviti; če je le mogoče, naj se koristna prst popred še skoz železno mrežo preseje.

Kdor si je vse to preskrbel, mora si še izbrati tako posodo, ktera ima na dnu luknjico, da se voda, če je preveč v posodo pride, more skoz luknjo izcejati.

Predno se pa posoda s prstjo napolni, se mora čez imenovano luknjico majhna čepinica položiti, da z vodo vred preveč prsti skoz luknjo ne odhaja. Na to se v posodo le toliko prsti nasuje, da drevesce ne pride globokejšé v prst, kakor je popred v zemlji rastlo.

Predno se drevesce na vrh prsti v posodo postavi, se mora že popred po koreninica in debelcih tako obrezati, kakor je bilo gori priporočano, ko se drevesce iz semenišča izkoplje.

Potem se koreninice v posodi kakor v kronico razprosté in prav rahlo dobre prsti se na-nje natrese in drevesce še nekoliko potreslja, da prst bolj med koreninice šine in med njimi nič praznega ne ostane; tako se drevesca

hitrejšé vkoreninijo in lepše rastejo. Posoda pa ne sme prepolna ali do vrha s prstjo nasuta biti, zato, ker se morajo presajena drevesca z vodo dobro zalivati; še boljše je s prestano kakor s tekočo vodo jih močiti, in paziti je na to, da voda čez posodo ne teče.

Tako je bolj koristno mlade kostanjčke ali marunčke v posodo saditi in rediti, kakor pa seme ali zrnje precej v posode sejati al vtikati, ker se jim srčna in druge koreninice z obrezovanjem ne morejo tako v red in krono djati, kar je dobri rasti in rodovitnosti drevesec posebno potrebno.

Po presajenji drevesec je dobro, posode v senčen kraj prenesti, da se popred primejo; ko se primejo, se morajo zopet na drug kraj prenesti, kjer jih hoče gospodar imeti.

Pozimi pa, če so drevesca v prstenih posodah al v takem kraju, kjer zemlja zmrzuje, je treba, da se v gorkejši kraj prenesó ali pa se morajo s prstjo vred iz posod vzeti in v razkopane razore tako s prstjo zasuti, da za malo ped prsti čez korenine pride, da prstene posode ne razzebejo. Spomladi se pa spet v posode nazaj posadé in prst se jim lahko enmalo zboljša; če so pa posode že polne korenin, se morajo v večó posodo posaditi, da drevesca lože rastejo in lepše.

And. Fleišman.

Gospodarski pomenki.

O zasadbi golega Krasa z drevjem.

Iz Kr. na Krasu smo prejeli dopis, čegar prvemu delu vredništvo ne pritrdi, ker je prepričano, da bistroumni deželni poglavar tržaški se ne dá po enostranskih le kancelijskih nasvetih napotiti, da bi se o pogojzdevanji Krasa kaj ukazalo, kar je le nekterim na korist, drugim pa na škodo. Ako hočemo kamor koli drevja posaditi, moramo drevesa pred imeti, in zato je naprava drevesnic tudi prva stvar. Sicer pa ne vemo na tanko, kako je vse to na Tržaškem vredjeno, da bi mógli to zadevo na drobno pretehtati; zato pa tudi želimo, da bi nam o dotičnih ukazih popolnoma podučen mož to napravo v „Novicah“ do dobrega razjasnil, da se podučijo tudi tisti, ki jih dotični ukazi zadevajo in zdaj še ne sprevidijo koristi njene naprave. Ako je takih morebiti veliko, kakor je naš dopisnik, je toliko bolj potreba, da se razjasni stvar. Iz tega namena pa tudi menimo, da bi ne bilo dobro, ako bi v tako važni zadevi, kakor je zasadba golega Krasa z drevjem, ne dali tudi nasprotnim glasom odduška. Naj pové vsak, kar mu srce teží; porazumljenje je potem toliko ložeje. Čeravno tedaj, kakor smo rekli, ne moremo verjeti, da bi stvar tako bila, kakor nam jo dopisnik iz Kr. pripoveduje v prvem delu, mu pa vendar tudi ne moremo ovreči, kar o razdelitvi pašnikov govori; razdeljenje pašnikov

*) To, kakor tudi trije sestavki v „Novicah“ 1856. leta natisnjeni, utegnejo Vam, častiti gosp. Ž. primerni odgovor biti na vprašanje Vaše.